

הרעות בעה"ז ואם נראה שלא יענש יאריכו ממנו משפטו עד אחרי המות לעולם הנשמות, ועל הצדיק אשר תבואהו רעה יעשו כן*, וגזרו כי עשה רעה ונענש עליה ויגמלהו טוב בסוף על ישרו. והנה הפסוקים לא יורו על הענין הזה גם כן, כי הרשעים המכחישים באל ויאמרו לא הוא*, אינם ראויין לגמול טוב לעולם כלל, כי לא עשו טובה לדעת האל, והצדיק הגמור שלא חטא ובאזהו רעות על חנם, כאשר בא באיוב אשר בוראו העיד עליו כי אין כמוהו בארץ איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע⁵⁷, ותסיתני בו לבלעו חנם⁵⁸, הורה בו שלא היה ראוי למכות ההמה, וכאשר בא בקבלה על ר' עקיבא* שמחתכין בשרו במקולין זו תורה וזו שכרה, שתוק כן עלה במחשבה לפני.

אבל באמת יש בזה הענין סוד גדול מסודות התורה, לא ישיגם דעת חושב רק הזוכה להם*, לומד מפי מלמד עד משה רבינו ע"ה מפי הגבורה יתברך, והוא נזכר בדברי אליהוא*. גם במזמור הזה נרמז בפסוק כחלום מהקיץ אדני בעיר צלמם תבזה⁵⁹, כי יאמר: אחרי הקיצותם בעיר, הצלם שלהם* נבזה תחת היותו נכבד, והוא הצדיק לא יביאהו האל במצרף רק יהיה תמיד דבק באלהיו, כמו שאמר ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני⁶⁰, שלא אתפרד ממך. ואם תשכיל תבין ותרוח נפשך בפסוקים והמלות נסמכות לענין אשר בהם.

ודע כי דבר החברים אשר יאמרו כי הייסורין על עון יבואו אמת ויציב נכון וקיים, כי האל יתברך מנהיג עולמו במדה ההיא, והקושיא הזאת של איוב איננה תמידית באנשים עם היותנו מאמינים בעולם הנשמות* ובשכר העולם הבא, כי מן הידוע ברוב הצדיקים שהם חוטאים לפעמים ורחוק הוא שימלטו מחטא קל או חמור, כענין שנאמר כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא⁶¹, ולכן הצדיק הגמור שיארע לו החטא הקל ועבר בזדון* על מצות בוראו יתברך על כל פנים ראוי ליענש עליו, והנה אם יאבד האל מגופו בעה"ז כל הטובה אשר נהיתה בעולם ויהיה נדון בייסוריו של איוב כל ימיו, טוב לו משיענש בנפשו להיות נדון בעולם הנשמות בייסורי גיהנם, או שיגרע חטאו מנפשו מעט מן מעלתה בעולם הנשמות ודבוקה בזיו העליון ועולם הבא, לפחיתות הגוף וגריעות הטובה שתבואהו בעולם הגופות, אשר אין בין הטובה ובין הרעה רק דבר גרוע וענין כלה ואבד, ולמעלת הנפש

רבינו בתחלת הקדמתו לתורה. 57 להלן א, ח. 58 שם ב, ג. 59 תהלים עג, כ. 60 שם כג. 61 קהלת ז, ב.

מפי מקובל חכם, לאוזן מקבל מבין וכו'". בדברי אליהוא. עיין בביאור רבינו להלן סוף פרק לג, ובביאורים שם. והכוונה לסוד העיבור (גילגול נשמות) שרמז רבינו אליו במקומות שונים (עיין מפתח סוף חלק ב ע' סוד העיבור, מפירוש הרמב"ן על התורה). וזהו שכתב להלן: "כי הצדיק לא יביאהו האל במצרף (גוף אחר) רק יהיה תמיד דבק עם אלהיו". הצלם שלהם. של הרשעים יהיה נבזה וכו', כי יצטרכו לגילגול, אבל את הצדיק לא יביאהו השם בגוף אחר אלא נשמתו תשוב למחצבתה (עיין ביאור הלבוש לפירוש הרקאנטי על התורה, ריש פרשת בחקותי, שכן הכוונה). בעולם הנשמות. המצוי עתה, והמגיע לאדם אחר מיתת גופו מיד. ועולם הבא, הוא עולם התחייה בגוף ונפש (עיין סוף שער הגמול). ועבר בזדון. או עבר

יעשו כן. מפרשי המקרא. יגזרו כי הצדיק אשר תבואהו רעה הוא מפני כי עשה וכו'. המכחישים באל ויאמרו לא הוא. ע"פ ירמ' ה, יב: כחשו בה' ויאמרו לא הוא. — וכוונת רבינו כי רשעים כאלה אינם ראויים לגמול טוב אף אם עשו איזו טובה, כי לא לדעת האל עשו טובה זו כי אם לדעת עצמם, ומדוע יגמלם השם. בא בקבלה על רבי עקיבא. מנחות כט, ב. — שראה משה רבינו שמחתכין וכו', אמר לו: רבש"ע זו תורה וזו שכרה. השיב לו הקב"ה: שתוק וכו'. ועיין בביאור רבינו לואתחנן ה, כו, ובביאורנו שם. רק הזוכה להם וכו'. וכן כתב בסוף הקדמתו לתורה: „ואל יחשוב מחשבות בדבר מכל הרמזים אשר אני כותב בסתרי התורה כי אני מודיעו נאמנה שלא יושגו דברי, ולא יודעו כלל בשום שכל ובינה, זולתי